ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Turning from National to International Financial Reporting Standards: Evidence from Greece

ΣΚΟΥΤΕΛΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ-ΕΥΣΤΑΘΙΑ

Εργασία υποβληθείσα στο

Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση

Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης

Αθήνα

Ιούλιος, 2008

Εγκρίνουμε την εργασία της

Σκουτέλα Δέσποινας-Ευσταθίας

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΧΡ. ΤΖΟΒΑΣ ....

ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Κ. ΧΑΛΕΒΑΣ ....

9-7-2008

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία για τη λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική έχει συγγραφεί από εμένα προσωπικά και δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Η εργασία αυτή έχοντας εκπονηθεί από εμένα, αντιπροσωπεύει τις προσωπικές μου απόψεις επί του θέματος. Οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής αναφέρονται στο σύνολό τους, δίνοντας πλήρεις αναφορές στους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο».

ΣΚΟΥΤΕΛΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ-ΕΥΣΤΑΘΙΑ

....

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών υπάρχει έντονη πίεση για την εναρμόνιση και τη σύγκλιση των λογιστικών πρακτικών και του τρόπου παρουσίασης των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων παγκοσμίως, προερχόμενη κατά κύριο λόγο από την ανάπτυξη των χρηματαγορών και την αύξηση των διεθνών επενδύσεων. Σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση αποτέλεσε η έκδοση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards, IAS) από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee, IASC) στις αρχές της δεκαετίας του ’70 και μεταγενέστερα των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (International Financial Reporting Standards, IFRS) από το διάδοχο σώμα της Επιτροπής, το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board, IASB).

Ως αποτέλεσμα του Κανονισμού 1606/2002 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission, EC), από το οικονομικό έτος 2005 οι εισηγμένες εταιρίες των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union, EU) φέρουν την υποχρέωση να εφαρμόσουν τα IAS και τα IFRS που έχει καθορίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ωστόσο, τα πρότυπα αυτά έχουν εμφανώς σημαντικές επιδράσεις από το Αγγλοσαξονικό μοντέλο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, το οποίο έχει απώτερο σκοπό την ενημέρωση των μετόχων, ενώ στην πλειονότητα των χωρών της Ηπειρωτικής Ευρώπης – μεταξύ αυτών και στην Ελλάδα – η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων είναι προσανατολισμένη στον προσδιορισμό των φορολογικών υποχρεώσεων των επιχειρήσεων και στην άντληση κεφαλαίων μέσω των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η Ελλάδα ως κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα πλαίσια της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της, εξέδωσε το νόμο 2992/2002, σύμφωνα με τον οποίο οι εισηγμένες εταιρείες και οι θυγατρικές αυτών οφείλουν να υιοθετήσουν τα IAS/IFRS, ομοίως από την οικονομική χρήση 2005.

Πολλές μελέτες έχουν διεξαχθεί εξετάζοντας τις ενδεχόμενες δυσκολίες μετάβασης από τα εθνικά πρότυπα των διαφόρων χωρών στα IAS/IFRS, αλλά και τις θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις από την εφαρμογή των IAS/IFRS στις επιχειρήσεις ή και τις οικονομικές καταστάσεις τους. Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει τα προβλήματα τα οποία κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα κατά τη διαδικασία της μετάβασης από το

Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο στα IAS/IFRS, αλλά και τα κόστη και οφέλη από τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα «νέα» – για τα ελληνικά δεδομένα – πρότυπα, υπό το πρίσμα των ανωτέρων ιεραρχικά οικονομικών υπαλλήλων των επιχειρήσεων τρία χρόνια μετά την υποχρεωτική εφαρμογή των IAS/IFRS. Η μελέτη βασίζεται σε στοιχεία που συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίων προς τις εκατό μεγαλύτερες από άποψη κύκλου εργασιών εισηγμένες εταιρείες ή θυγατρικές τους, από τις οποίες ανταποκρίθηκαν οι είκοσι τέσσερις.

Τα γενικά συμπεράσματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι η μετάβαση στα IAS/IFRS ήταν μια δαπανηρή διαδικασία για την πλειονότητα των επιχειρήσεων. Οι Έλληνες λογιστές χρειάστηκαν εκπαίδευση ώστε να αντιμετωπίσουν την πρόκληση της εφαρμογής των προτύπων, η οποία συμπεριλάμβανε και λογιστικούς χειρισμούς με τους οποίους δεν ήταν εξοικειωμένοι και για τους οποίους δεν υπήρχε επαρκές εξειδικευμένο προσωπικό να παρέχει ορθή καθοδήγηση. Επιπρόσθετα, χρειάστηκε να προβούν σε μεταβολές στα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα, προκειμένου αυτά να παράγουν χρηματοοικονομική πληροφόρηση σύμφωνα με την προβλεπόμενη απεικόνιση από τα IAS/IFRS.

Ταυτόχρονα με την εφαρμογή των IAS/IFRS, η ανάγκη κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο και την ελληνική φορολογική νομοθεσία εξακολουθεί να υφίσταται για την κάλυψη των απαιτήσεων των φορολογικών αρχών. Εντούτοις, οι περισσότεροι από τους αποκρινόμενους θεωρούν ότι οι οικονομικές καταστάσεις που βασίζονται στα IAS/IFRS είναι περισσότερο ακριβοδίκαιες και αξιόπιστες για τους χρήστες, καθώς και πιο κατανοητές και συγκρίσιμες. Μεταξύ των οφελών που αποκόμισαν οι επιχειρήσεις από την εφαρμογή των IAS/IFRS, κυρίαρχη επιλογή των ερωτηθέντων αποδεικνύεται η βελτίωση της πληροφόρησης της εκτελεστικής διοίκησης αλλά και οι ευνοϊκές επιπτώσεις σε διεθνές επίπεδο, ενώ η συνεχής εκπαίδευση των οικονομικών υπαλλήλων, ώστε να είναι ενήμεροι σχετικά με τις εξελίξεις και τις μεταβολές στα πρότυπα, θεωρείται από τα βασικότερα κόστη εφαρμογής.

Η εργασία δομείται ως εξής: Μετά από την εισαγωγή, τα βήματα προς τις διεθνείς προσπάθειες λογιστικής εναρμόνισης και η προσπάθεια εναρμόνισης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιγράφονται στη δεύτερη ενότητα, ενώ το τρίτο τμήμα αφιερώνεται στους παράγοντες που αναφέρονται στη διεθνή βιβλιογραφία ως καθοριστικοί παράγοντες εξέλιξης του λογιστικού συστήματος, προκειμένου να προσεγγιστεί το λογιστικό περιβάλλον της Ελλάδας. Μια διαδικασία επανεξέτασης της υφιστάμενης βιβλιογραφίας σχετικά με την υιοθέτηση των IAS/IFRS από τις εταιρείες ποικίλων ευρωπαϊκών χωρών διεξάγεται στην παράγραφο τέσσερα, ενώ η ενότητα πέντε περιγράφει τη εφαρμοζόμενη μεθοδολογία πριν από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων στην έκτη ενότητα. Το τελικό συμπέρασμα και οι περιορισμοί αυτής της μελέτης παρέχονται στο τελευταίο τμήμα.